

Kronisk diarre hos kat

Findus er en pragtfuld Abysinner-kat på 3 ½ år, der på alle måder ser ud til at stortrives: Katten har blank pels, klare øjne, normal vægt, og den er altid i hopla. Findus har desværre diarre on/off, og det må både katten og Pia leve med.

Findus kom hjem til Pia fra Skive som killing 14 uger gammel. Den charme-rede alt og alle, også Pias anden kat Shadow, der på det tidspunkt var 6 år gammel. Pia er en erfaren katteejer, så da Findus viser sig at have diarre, men ellers er godt tilpas, ved hun, at det formodentlig blot er det stress, som en flytning kan give, der har slået maven ud af kurs. Hun giver skånekost, som er letfordøjeligt. Det hjælper bare ikke. Findus bliver slap og vil ikke spise. På Roslev Dyreklinik finder jeg, at katten har feber og er ved at blive dehydreret. Jeg indlægger katten, giver antibiotika og tager blodprøver samt sætter et drop op med væske. Blodprøverne viser ikke noget unormalt, men vi ønsker en diagnose, så afføringsprøver indsendes til dyrkning for sygdomsfremkaldende bakterier og svampe. Der undersøges for orm, og der tjekkes for parasitterne Giardia og Cryptosporidia. Laboratoriet svarer negativt fund ved alle prøver. Findus får det bedre efter antibiotika-kuren, men den har stadig diarre. Vi bliver enige om at undersøge for parasitten Trichostrongylus axei (TF), også selvom det er en kostbar undersøgelse, hvor laboratoriet leder efter DNA fra TF. Svaret kommer tilbage positivt!

Findus har altså haft parasitten med sig, og grundet stress ved flytningen bliver han syg med diarre. Behandlingen af denne parasit kræver brug af Ronidazol, der er et magistrelt fremstillet lægemiddel. Det betyder, at der ikke er nogen medicinalfirmaer, som producerer lægemidlet. Glostrup Apotek kan fremstille Ronidazol, i dag som kapsler, men i Findus' tilfælde for 3 år siden, måtte Pia selv putte pulver i gelatinekapsler for at få katten til at sluge det. Ronidazol smager ekstremt bittert, så der måtte ikke være pulver overhovedet uden på kapslerne. Pias anden kat Shadow får en lille uges tid efter også diarre og testes positivt for TF. Parasitten smitter via afføringspartikler, og da de

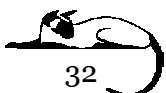

Shadow ved heldigvis ikke, at Findus kan smitte hende

to katte går tæt sammen, er Shadow desværre blevet smittet. Begge katte behandles 14 dage med Ronidazol, og vi ser heldigvis bedring. Shadow er hurtigt ovre det, det kniber mere med Findus. Hans afføring ligner kokassemøg frem for pænt formede kattepoletter. Findus er upåvirket, men afføringen lugter fælt. Shadow har fuldstændig normal afføring. Vi tester begge katte for TF tre måneder senere. Begge katte bliver fundet fri for TF. Nu er gode råd dyre. Har Findus diarre, fordi parasitten stadig er til stede, men tester falsk negativ, eller har tarmfloraen/tarmslimhinden taget skade? Der går et års tid, Findus har indimellem diarre, indimellem mere formet afføring. Pia giver skånekost efter behov og tilsætter klid for at bedre tyktarmens funktion. Efter et år tester vi Findus igen. Der findes ikke TF i afføringen. Vi må konstatere, at katten formentlig har fået en mild grad af IBD, Inflammatorisk Bowel Syndrom. Man kender ikke den specifikke årsag til IBD, men et samspil mellem kattens gener, fodring af katten, infektioner i mavetarmkanalen og kattens immunsystem, har betydning. Tarmen præsenterer hele tiden kroppen for allergener (proteiner), som immunsystemet reagerer på. Overreagerer immunsystemet, invaderes mavetarmkanalens slimhinde af celler, og tarmens normale funktion hindres med diarre til følge. I dag er det kun en gang imellem, at

Findus' afføring er kokasseagtig. Som billedet viser, stråler katten og er ellers upåvirket af sin løse mave.

Maria fra Lundø har mange katte, to af dem, BabyBean på 11 år og MiniBean på 14 år, holdes som indekatte. I det sidste halve års tid er problemer med løs mave hos kattene tiltaget. Maria har givet mælkesyrebakterier og skånekost. Det hjalp til at begynde med, men for nogle måneder siden blev det helt galt. Specielt BabyBean fik problemer. Katten laver mange klatter afføring hver dag, der er blod og slim i, og den laver lige så ofte uden for bakken, som i bakken. Vi undersøger katten grundigt uden at finde noget unormalt. En afføringsprøve undersøges, og denne findes positiv for Giardia på vores eget laboratorium. Vi forventer ikke at finde parasitten Giardia hos katte, der holdes inde, men da Maria kan have slæbt parasitten med ind fra staldkattene, er det alligevel sandsynligt. Vi sætter straks behandling i gang, og det hjælper også, men kun midlertidigt. Nu undersøger vi blodprøver, urinprøve og sender afføring ind til laboratoriet for den store test inkluderende undersøgelse for bakterier, svampe, indvoldsparasitter (orm) og parasitterne Giardia og Cryptosporidia. Laboratoriet meddeler, at der er fundet sygdomsfremkaldende E.Coli-bakterier, og yderligere, at der er lavet resistensbestemmelse på disse.

Vi sætter kattene på det af laboratoriet anbefalede antibiotikum. Det hjælper kun ganske lidt. Maria er frustreret, og det er vi på Roslev Dyreklinik også. Vi ved, at andre sygdomme kan ramme ældre katte, f.eks. forhøjet produktion af skjoldbruskkirtelhormon, leukæmi, nyre/leverlidelser mm. Disse er udelukket vha. blodprøver. Men tarmkræft kan ikke udelukkes vha. blodprøver, og vi røntgenfotograferer og ultralydsundersøger bughulen. Vi kan ikke finde tegn på kræft, men hvad er det så, der giver BabyBean diarre?

Tritrichomonas Foetus (TF) rammer oftest unge katte, og parasitten er meget følsom for udtørring, så det er ikke særligt sandsynligt, at Maria kan have ført denne parasit med ind fra stalden. Vi tester alligevel. Laboratoriet meddeler, at BabyBean ikke har infektion med TF.

BabyBean har hyppig afføring, den er kokasselignende, der er indimellem blod og slim i, afføringen lugter, og den afsættes uden for bakken. Vi sætter katten på et foder, der kan tåles, hvis katten har fået allergi/intolerance overfor proteiner i foderet. Foderet indeholder nemlig kun protein, der er hydrolyseret, dvs., at protei-

net ved hjælp af enzymer er klippet i bittesmå bidder. Bidderne er så små, at immunsystemet ikke kan genkende det oprindelige protein og derfor ikke reagerer.

Situationen er trøls. Det tager otte-ti uger at teste, om det er foderallergi, der er problemet, og katten har det ikke optimalt. Vi frygter, at BabyBean har fået IBD, Inflammatorisk Bowel Syndrom, kronisk inflammatorisk tarmsygdom, og vi vælger at behandle BabyBean med prednisolon samtidigt med, at allergifoderet testes. Prednisolon dæmper immunsystemets reaktion i tarmen, og heldigvis bedres Baby Beans tydeligt på prednisolon.

Når vi vælger at behandle med prednisolon, fravælger vi samtidigt at tage biopsi fra tarmen, fordi sygdommen dæmpes. Biopsien kan udtages vha. en kikkert (tage en prøve af slimhinden) eller ved at åbne kattens bughule og tage en fuld vægs biopsi (skære en biopsi ud fra hele tarmvæggens tykkelse). I begge tilfælde skal katten i fuld narkose. Prøverne sendes til en histopatolog, der kan afgøre, om der er tegn på IBD eller værre endnu tarmkræft. Nogle gange er svaret ikke entydigt, forskellen på voldsom IBD

og tarmkræft kan være meget lille, idet celleophobningen kan være ens. Nu venter vi de ti uger, hvor BabyBean får allergifoder for derefter at se, om vi kan trappe katten ud af medicinen, såfremt foderet har hjulpet.

Ellers må vi behandle katten med prednisolon efter behov, tage stærkere medicin i brug eller udtage en biopsi for en helt sikker diagnose.

Maria kan afhjælpe lidt ved at tilsætte fiber til foderet, fx klid eller loppefrø, som binder vand i tyktarmen og fremmer en god tarmflora. I BabyBeans tilfælde er det sværere at leve med IBD, her påvirkes katten af de mange daglige toiletbesøg, og medicin kan derfor blive en fast følgesvend.

Tritrichomonas Foetus (TF) er en parasit, der giver tyktarmsbetændelse hos kat. TF smitter katten via afføringspartikler, og tiden fra smitte til, at sygdommen erkendes, inkubationstiden, kan være alt fra dage til år.

TF er meget følsom for udtørring og tåler ikke temperaturer under 15 grader eller over 45 grader. Katte, der er smittet med TF, kan have kronisk diarre, men i mange tilfælde har katten ikke symptomer og er en rask smittebærer. TF findes oftere i katterier og i internater, hvor mange katte holdes sammen, men findes selvfølgelig også hos katten, der holdes

alene. Diarreen kan forsvinde af sig selv i løbet af nogle år, men katten kan stadig smitte andre katte. Dette betyder, at undersøgelser i udlandet har fundet op til 30 % af katte smittet. Sygdommen er også udbredt i Danmark.

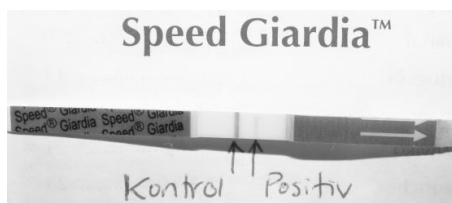
Infektion med TF behandles med Ronidazol i 14 dage, men behandlingen skal ofte gentages, før der kan testes fri for TF. Ronidazol kan give bivirkninger, bl.a. neurologiske forstyrrelser.

Diagnosen stilles bedst ved at lede efter DNA i afføringen, PCR-metode, hvilket kræver indsendelse til et laboratorium. Det er også muligt at dyrke parasitten frem i såkaldte "InPouch", poser, der indeholder et medie, som fremmer væksten af TF. Desværre er denne metode ikke lige så sikker som PCR-metoden.

Diarree grundet en betændt tyktarm (IBD)

Giardia er en parasit, der giver diarree hos kat. Giardia-infektion er en zoonose, dvs., at den kan smitte mennesker også. Giardia udskiller cyster, der er modstandsdygtige overfor udtørring og derfor kan overleve længe udenfor katten. Det er især killinger eller katte med nedsat immunforsvar, der bliver syge. Der ses oftest akut diarree, og katten er påvirket alment. Behandlingen består typisk af en kur med fenbendazol i 8 dage, der eventuelt skal gentages, og rengøring og desinfektion af kattens omgivelser er et must. Diagnosen stilles ved hjælp af en hurtigtest, der kan udføres på fem minutter hos dyrlægen, hvor afføringen testes for Giardia-antigen.

Shadow og Findus hjælper til i køkkenet

Cryptosporidier er også en tarmparasit, der giver diarree især hos killinger og immunsvækkede katte. Infektionen er normalt selvhelbredende. Støttende behandling med antibiotika kan komme på tale.

Patogene bakterier. Tarmen indeholder masser af bakterier, der er nødvendige for tarmens funktion. Når en afføringsprøve undersøges for bakterier, er det kun de sygdomsfremkaldende bakterier i højt antal, der har betydning. F.eks. Salmonella, Hæmolytiske E. Coli mm. Også mavesårsbakterien Helicobacter kan have betydning.

Foderallergi/intolerance: Katte kan få allergi overfor proteiner i foderet. Typiske symptomer er kløe og diarree. Det er ikke muligt at teste for foderallergi med en blodprøve. Foderallergi kan testes ved at lade katten få en helt ny proteinkilde, som den aldrig har spist før, og derfor ikke er allergisk overfor. Det kan f.eks. være hestekød, and eller kænguru. Alternativt gives et hydrolyseret foder, hvor proteinerne med enzymer er klippet i bittesmå bidder, som immunsystemet ikke kan genkende.

På det danske marked findes to firmaer, der laver hydrolyseret foder: Hills z/d eller Royal Canins Hypoallergen IBD, Inflammatory Bowel Disease, kronisk inflammatorisk tarmsygdom kan være følgesygdom til enhver af de ovenstående sygdomme: Immunsystemet overreagerer i tarmen og hober celler op i slimhinden. Dette giver diarree, da tarmen ikke kan fordøje og optage næringsstoffer normalt.

Det er ikke altid, at man kan finde den udløsende årsag. Diagnosen er en udelukkesediagnose og stilles kun helt sikkert ved en biopsi fra tarmen.

Der findes fire former:

- Lymfocytær/plasmacytær er den hyppigste form
- Eosinofil. Denne form kan også opstå ved foderallergi og parasitter i tarmen
- Granulomatøs, arvæv og eosinofile. Denne form svarer til menneskers Morbus Crohn
- Neutrofil. Denne form kan også ses ved bakterieinfektioner

Sygdommen rammer især midaldrende til ældre katte, og oftest forværres sygdommen gradvist. Sygdommen kan være til stede i mavesækken (kronisk opkastning), i tyndtarmen (både opkastning og kronisk diarree med vægttab) og i tyktarmen (typisk diarree med slim og frisk blod afsat mange gange dagligt).

Behandlingen består oftest af en eller flere af følgende: Specialfoder, prednisolon, antibiotika, herunder metronidazol, ciclosporin, kvalmestilende medicin, syrehæmmende medicin, stoppende midler, tilskud af fx omega 3 fedtsyrer, fiberrigt foder og mælkesyrebakterier.

Det er forskelligt fra patient til patient, hvad der er optimalt for at holde maven og tarmen på rette kurs.

Dyrlæge Pia Kåber
www.roslevdyreklinik.dk